

ZADRUGAR

Glasilo „Nabavljalne zadruge uslužbencev drž. železnic v Sloveniji“ v Ljubljani VII

Izhaja enkrat mesečno ☞ Naročnina letno za nečlane Din 18.— ☞ Posamezna številka stane Din 150
Dopisi in reklamacije naj se pošiljajo na upravni odbor N. Z. U. D. Ž. v Ljubljani VII

Vsebina: Uvodni članek: Novo življenje. — Zadrugi vestnik: Občni zbor gl. zadrugnega saveza. Stavbene zadruge pri nas in drugod. Državni izdatki za zgradbe. — Domače žel. gosp. zadeve: K pravilom podp. društva Ljubljana. Podporno društvo Maribor. — Vrtnarstvo in gospodinjstvo: Katere gobe nabirajmo, katerih ne? Delo na vrtu v avgustu. Vkuhanje stročnega fižola. Izvoz subih gob. Kako pripravimo iz sardel dobro in pikantno jedajo. Sardelni buter. Vlaganje kumare in paradižnikov. — Čebelarstvo: Vzmljenje čebel. — Šolstvo: Razni razpisi. — Zdravstvo: Sladkor, zdravilo proti želodčnim turom. — Prosvetni kotiček: Žel. jubilejna knjižnica v Novem mestu. — Razno. — Kotiček uredništva. — Iz zadrugne trgovine. — Cenik.

Novo življenje

Po skupščini v Cetinju, ki se je vršila dne 26. maja t. l. se opaža v Savezu, pa tudi pri nekaterih zadrugah, novo življenje. Že kraj sam, njegovi ljudje in njih življenje je mogočno vplivalo na došle zborovalce, predstavnike raznih zadrug. Kamor se ozreš, samo kamenje in gorovje in je celo nam Slovencem nerazumljivo, od koga morajo ti ljudje sploh živeti. Cene za hrano in prenočišča so v Kotoru, kakor v Cetinju dosti nizke, narod ne pljačka tujcev. Od koga živijo? To je marsikateremu uganka.

In kako živijo?

Ponosen narod, ki se trka na prsa, da ni bil nikdar podložen tujcu. O tej deželi je pisal slavni pesnik Črne gore: »Što se nehće u lance vezati, sve to zbježa u ove planine!« S temi besedami in s to idejo je pozdravil našo skupščino tudi veliki zadrugar, naš rojak g. Štibler: »Što se nehće u lance vezati, sve to zbježa u ove zadruge.«

V znamenju teh besedi se je vršila skupščina in te besede zvenijo še marsikomu in ga navdušujejo za pravo zadrugarstvo, kakor je bila prava svoboda Črnogorcev.

Skupščina v Cetinju znači preokret v delovanju in življenju našega Saveza, pa tudi Nabavljalnih zadrug samih. Pri dosežanjih občnih zborih je imela glavno besedo beograjska Nabavljalna zadruga. Ne po svojem številu ali po svojem delovanju, temveč radi svoje taktike in dobrodušnosti zastopnikov zadrug iz province. V pravilih Saveza je namreč določeno, da naj bo 10 odbornikov iz Beograda, 8 jih je potem iz province. Provinca je določala svoje kandidate, Beograd pa beograjske. Tako se je dogajalo, da je predstavnik beograjske za-

druge, g. Katunac, sforsiral v upravo Saveza ljudi, ki niso bili zadrugarji, ki se niso zanimali za Savez niti toliko, da bi prišli sploh na kako sejo. Niti mandata niso sprejeli, morda se jim ni izplačalo. Kandidatov, ki smo jih mi predlagali za Beograd, niso upoštevali. Bil je sistem, da so iskali politične prijatelje, protektorje, komšije itd. Take ljudi so silili v upravo. Skupščina v Cetinju in sveži duh svobodne Črne gore ter nadaljni dogodki po skupščini so precej pometli s tem sistemom. Ne rabimo frazerjev in demagogov, niti botrov in protektorjev, mi rabimo delavce! Samopomoč velja za poedinca, geslo samopomoči je edini lek za zadruge, in samopomoč bo več pomagala Savezu kakor vsi oni botri, ki so jih priporočale bolne zadruge.

Na skupščini se je znova sprožila zahteva po skupnih nabavah, sprožila jo je zadruga Beograd, istotako so obravnavali vprašanje lastnega mlina. Z naše strani se nismo vmešavali v to debato in v to vprašanje, dokler ni prišel za nas ugoden trenutek. Že na sami skupščini v Cetinju je poudarjal naš delegat tov. Deržič, da postoje v Savezu zadruge, ki so samo na papirju, in zadruge, ki so res zadruge. Savez pa tvorijo v resnici zdrave zadruge. Samo od njih in njihovih predstavnikov bo mogel Savez postati ono, kar ima vsak pošten zadrugar v cilju. To je, trgovska centrala, kakor jo imajo zveze Nabavljalnih zadrug v drugih državah. (G. e. G. v Nemčiji ali G. ö. C. v Nemški Avstriji itd.)

V tem razpoloženju in po teh vtisih je bil sestavljen poslovni odbor Saveza Nabavljalnih zadrug, ki je šel takoj po skupščini energično na delo. Za dne 23. junija je bila sklicana konferenca predstavnikov večjih zadrug z dnevnim redom, razgovor o lastnem mlinu in o skupnih nabavkah. Našo zadrugo je zastopal predsednik g. Čerček, ki je izdelal skupno z upravnikom in predsednikom Saveza dne

22. junija načrt in referat za obe vprašanji. Poudarjali smo to precej brezobzirno, da bi mogli sodelovati pri mlinu kakor pri skupnih nabavah samo v tem slučaju, ako imamo res v primeri z našim obratom primeren vpliv na upravo Saveza. Ako bi hotele imeti prvo besedo spet bolne zadruge, ki imajo več delegatov kakor resnične zadruge, se ne pridružimo akciji Saveza, temveč si organiziramo skupne nabave sami med seboj. Savez in njegov upravni odbor pa naj filozofira z ostalimi zadrugami.

S tem smo dobro podprli zdravo strujo v Savezu in upamo, da pride skoro od besedi do dejanja.

Že dne 18. julija t. l. je zapela sirena v našem mlinu v Adi, kolesa so se zavrtela in v svečanem razpoloženju je otvoril delegat Saveza Nabavljalnih zadrug zatvornico pri shrambi pšenice. Čez 5 minut je začela prihajati preko cele mlinske mašinerije prva moka, ki so jo producirale zadruge same. Otvoritvi kakor tudi vsem poskušnjam so prisostvovali poleg domačih faktorjev v Adi in Saveza nabavljalnih zadrug tudi delegati največjih zadrug, oziroma konzumentov, in sicer od Nab. zadrug železničarjev v Sarajevu, Zagrebu in Ljubljani. Naš delegat, ki je že lani produciral mašinerijo, kalkulacijo in splošne razmere v mlinu Ada in Mol se je mogel prepričati sam, da imamo lahko koristi od sedanjega podjetja. Morda ne bo še prve mesece rentabilno, kakor ni bil v začetku rentabilen razvoz na dom, morda bodo skušali podjetniki, katerim se s tem odvzema zaslužek, paralizirati našo akcijo. To nas ne plaši. Podobne epizode so doživele vse zadruge po širnem svetu, kadar so poskušale osamosvojiti se. Premagale so prve težkoče in danes so veleproducenti, imajo n. pr. v Nemčiji največji mlin, v Angliji največje tovarne za sukno itd. in dobro jim gre. O mlinu več pozneje.

Kot zadrugarji moramo biti veseli tega dogodka in sploh novega življenja v Savezu, ki so ga prinesle s strani konzumentov železničarske zadruga, posebno naša, s strani uprave Saveza pa naši ožji rojaki, ki smo jih z mujo spravili v odbor Saveza. Vsi predpogoji so dani, da napreduje lahko naš mlin in cela akcija skupnega nabavljanja. Od nas samih je odvisno v koliko smo zmožni organizirati se in zasledovati ter doseči iste uspehe kakor jih imajo zadruga v zapadnih državah.

Zadružni vestnik

Občni zbor Gl. zadružnega saveza.

V nedeljo, dne 16. junija t. l. se je vršila v Beogradu letna glavna skupščina (občni zbor) Glavnega Zadružnega saveza, v katerem so udružene Zveze raznih zadrug (pri nas v Sloveniji n. pr. Zadružna Zveza, Zveza slov. zadrug in Zveza gospodarskih zadrug).

Na zboru se je razpravljalo o načrtu zadružnega zakona, pri katerega izdelavi je sodeloval tudi železniški minister gosp. dr. Korošec. Nadalje je zbor sprejel dve resoluciji: 1.) zahtevo po olajšavah za zadružne zveze, t. j. da se iste opustijo vplačevanja davka na rente itd., 2.) da se v sestavo uprave Agrarne banke vpokliče tudi predstavnike zadružništva.

Kar se tiče načrta bodočega zadružnega zakona ne bo odveč, če omenimo vsaj nekatere člene, ki bodo interesirali one železničarje, ki se zanimajo za zadružna vprašanja.

Člen 1. glasi: Za pridobitno zadruga v smislu tega zakona se smatra društvo, katero ima neopredeljeno število članov, katero deluje na temelju samopomoči s skupnim delovanjem za gospodarsko korist (privredo) svojih članov; katero poslovni dobiček sploh ne deli med člane, ali pa deli sorazmerno vrednosti prometa člana napram zadruga.

Člen 2. Pridobitne zadruga morejo v mejah tega zakona in v smislu svoje naloge izvrševati sledeče posle: sprejem hranilnih vlog (izdati posojila članom), skupno nabavljanje ali proizvajanje sredstev za posebno ali skupno uporabo in opravljanje raznovrstnih uslug, skupno proizvajanje ali predelovanje proizvodov svojih članov, skupna prodaja proizvodov svojih članov — zadružnikov, skupno zavarovanje za vse slučaje (požar, bolezen, smrt, življenje) in izvrševati posle, ki jih vršijo, odnosno bi jih vršili njihovi zadružniki.

Vsaka zadruga vrši lahko istočasno eden ali pa več označenih poslov z izjemo zavarovalnih zadrug, ki morajo svoje po-

slovanje omejiti samo na zavarovanjske posle.

Člen 93. Vsaka zadruga mora biti včlanjena pri enem od revizijskih savezov — zvez. Nevčlanjena sme ostati zadruga najdalj 6 mesecev.

Člen 94. Za osnovanje revizijskega saveza — zveze — je potrebnih najmanj 100 pridobitnih (privrednih) zadrug.

Člen 95. Za Zadružni savez — zvezo — se smatra zadruga, osnavano po tem zakonu, z namenom: vršiti revizije pri včlanjenih zadrugah, pomagati pri ustanavljanju novih zadrug, sprejemati zadruga kot članice, iste voditi, brigati se za pravilno poslovanje in napredek zadrug, izvrševati za svoje zadruga vse posle, katere morejo izvrševati poedine zadruga za svoje člane, zbirati in prožiti zadrugam statistične podatke, pravne in ekonomske nasvete, braniti koristi in pred vsakim predstavljati zadruga. Vsak zadružni savez v isti dobi vrši lahko enega ali pa več navedenih poslov.

V savezni odbor so bili izvoljeni sledeči ugledni slovenski zadružni delavci: za predsednika železniški minister g. dr. Anton Korošec, nadalje gg. dr. Basaj in Smodiš J. (Zadružna Zveza), Kristan Tone, minister na razpoloženju (Zveza gospodarskih zadrug) in Trček (Zveza slov. zadrug).

Kakor rečeno, je podan šele načrt zadružnega zakona, ki naj regulira zadružništvo pri nas v smislu enotnih, za celo državno območje veljavnih pravnih določb, česar do sedaj ni.

Z dnem, ko bo zadružni zakon zagledal luč sveta, bo pri nas storjen zopet korak naprej.

F. J.

Stavbne zadruga pri nas in drugod.

Prve stavbene zadruga zasledimo leta 1864. v Nemčiji, in sicer: Zvezo Schultze-Delitscherih zadruga v Mainzu in v Stettinu. Leta 1870. so bile v Nemčiji 3 stavbene zadruga, leta 1873. pa jih naštejemo že 52. Velikih uspehov te zadruga tedaj niso imele, ker so bile nemške zakonske določbe glede zadrug še zelo okorne; v glavnem je pa primanjkovalo prave zadružne zavesti in to zbog takratne velike gospodarske krize.

Izpremembra nemškega zadružnega zakona l. 1889. je omogočila hitrejši tempo v ustanavljanju stavbnih zadrug.

Vse te zadruga so večinoma delovale z denarjem, ki so ga jim zaupali člani s hranilnimi vlogami. Hiše so zidali le svojim zadrugarjem. Leta 1912. je bilo v Nemčiji 1173 stavbnih zadrug z 225.672 člani.

Leta 1916. so šteli 1400 zadruga in so zgradili 19.000 večdružinskih najemnih hiš in 12.7000 enodružinskih.

Leta 1925. imamo v Nemčiji že 3834 stavbnih zadrug. Številke same nam torej jasno predstavljajo prekrasno utelešeno zadružno misel.

V Nemčiji se je po vojni pokazala možnost in potreba skupnega sodelovanja stavbnih zadrug z občinami in državo.

V Mannheimu imamo na primer najlepšo vrtno zadružno mesto — uspeh skupnega dela občine in zadruga. Ravno tako v Karlsruhe, v Nürnbergu in drugod. Zadružno mesto Stacken pri Spandau se je ustanovilo po inicijativi državnega tajnika Scheidta še pred svetovno vojno.

V Berlinu so ustanovili s pomočjo države in njenih institucij Deutsche Wohnstättenbank A. G. Berlin, kot splošni centralni bančni zavod, ki naj daje občinam, stavbnim in naselbinskim zadrugam ter stanovanjskim družbam stavbne kredite.

Leta 1907. se je ustanovila »Zentralstelle zur Wohnungsreform«, ki je v letu 1911. do 1914. sezidala 1907 stanovanj. V tej dobi je štela Avstrija 275 stavbnih zadrug.

Po vojni je mlada republika ustanovila »Bundes Wohn- und Siedlungsfond«, ki je posodil 96. stavbnim zadrugam in občinam znatne kredite, ki so s to podporo sezidale 5017 stanovanj. Dunajska občina je doslej sama sezidala približno 35.000 stanovanj.

Poleg tega je ustanovila še posebni stanovanjski in naselbinski fond iz katerega je pospeševala delovanje stavbenih zadrug na Dunaju.

Š v i c a.

Občina Zürich je dajala na zadružne stavbe drugo hipoteko do 90%, za 10% pa je morala zadruga ali zadružnik sam dobiti potrebni denar in to pod pogojem, da ne sme biti najemnina večja nego zahtevajo to stroški. Pod temi pogoji se je po vojni sezidalo že 5400 stanovanj.

Leta 1924. je šla občina z drugo hipoteko na 94% samo, da pospeši gradbeno inicijativo ter s tem odtegne stanovanja spekulaciji.

D a n s k o.

Po zakonu od 29. marca 1887. so državna posojila za stavbne zadruga točno določena. Po vojni je izšel zakon od 1919., ki daje 15% državne pomoči. K stavbnim stroškom v času od leta 1916. do 1920. so sezidale stavbne zadruga preko 2800 stanovanj.

Š v e d s k a.

Švedska ima tudi 180 stavbnih zadrug, ki vse živahno delujejo v zidanju hiš.

Italija.

Da je tudi italijanska vlada po vojni pomagala stavbnim zadrugam, bodi kot primer omenjeno, da je n. pr. železničarski stavbni zadruga v Rimu pripomogla do velikega inozemskega posojila v iznosu 21 milijonov lir ter prevzela za to posojilo njeno popolno obrestovanje, zadruga sama pa amortizacijo.

Ameriške Združene države.

Združene države sploh ne poznajo stanovanjske krize. Američani delajo na njim lasten velikopotezen način.

Leta 1927. so v Združenih državah zgradili 519.000 novih hiš, od tega je bilo 450.000 enodružinskih, 50.000 dvodružinskih in 19.000 večjih stanovanjskih hiš. Gradbeni stroški za vse te hiše so znašali 7 milijard dolarjev, od tega je šlo 3 milijarde za enodružinske hišice. Eno tretjino tega ogromnega kapitala so pokrili prihranki graditeljev, dve tretjini pa so dala vzajemna posojila in stavbna društva. (Building and Loan Associations).

Ta društva so se zelo razvila proti koncu prejšnjega stoletja. Danes je teh društev širom Amerike 13.000 in štejejo skupaj 12 milijonov članov. Razpolagajo pa z glavnico nad 7 milijard dolarjev. Član društva postane lahko vsakdo. Mesečno se plačuje po 1 dolar in v 12 letih ima prihranjenih skupno z obrestmi točno 200 dolarjev. To svoto društvo na zahtevo izplača članu, ali pa zgradi članu hišico. Posojena vsota se vrača v obrokih; ko je plačana, se društvena vknjižba izbriše in posestnik postane neomejeni lastnik hišice. Kdor ima 20% za kritje gradbenih stroškov, mu društvo ostalih 80% enostavno posodi.

Ameriška vlada podpira stavbena društva uprav širokogrudno, dovoljuje velike davčne olajšave in oprostitve, vse vknjižbe so proste slehernih pristojbin.

Kako pa pri nas?

Naše zadruge imajo mnogo volje, toda toliko manj potrebnih sredstev za zidanje stanovanjskih hiš. V zadnjih letih je nekaj občin pokazalo željo in namen odpomoči stanovanjski bedi ter so dale sezidati dosti stavb, toda še vedno premalo, da bi se moglo govoriti o odpravi stanovanjske mizerije.

Tudi država do danes z vsemi svojimi naredbami ni zmogla odpraviti tega zla. Naredbe brez denarne pomoči ne izdajo ničesar. In denar je glavno pri tej akciji!

Upajmo torej, da bo mogoče z oživitvijo samoupravnih oblasti tudi nekoliko, če že ne veliko, pomagati mnogim brezkrvcem.

Državni izdatki za zgradbe.

Po časopisnih poročilih, ki temelje na uradnih podatkih ministrstva za zgradbe, je naša država izdala v zadnjih 10. letih za gradbo novih in za popravilo starih zgradb 1011·6 milijonov dinarjev, in sicer 690·4 milijonov dinarjev za nove zgradbe in 321·2 milijonov dinarjev za popravila. Na področju posameznih direkcij se ta vsota razdeli sledeče:

	nove zgradbe	popravila
ministrstvo	119·5	62·5
direkcija Kruševac	175·1	41·7
direkcija Novi Sad	121·6	50·8
direkcija Zagreb	84·8	62·—
direkcija Skoplje	89·—	27·5
direkcija Sarajevo	59·9	21·2
direkcija Dubrovnik	40·—	34·6
direkcija Ljubljana	2·2	20·9

Od 690·4 milijonov dinarjev, porabljenih za nove zgradbe, odpade: na administrativne zgradbe 95·6, na visoke šole 83, na gimnazije 68·9, na strokovne šole 30·5, na osnovne šole 110·5, na selske zgradbe 42·3, na cerkve 41·3, na gledališča in muzeje 32·5 milijonov dinarjev. — Slovenija je tako glede novih zgradb, kakor tudi glede popravil na zadnjem mestu.

Domače železničarske gosp. zadeve

Č. S.

K pravilom podpornega društva Ljubljana.

Dne 4. avgusta se bo vršil predvideno občni zbor žel. podpornega društva v Ljubljani. Dnevni red: sprememba pravil.

Kakor znano, se že dve leti načenja vprašanje na občnem zboru, da se postavi društvo na solidno bazo. Ponovno smo pisali o tem vprašanju v »Zadrugarju«, pozivali na debato in prosili kogarkoli, da s številkami dokaže, kako si on po svoje misli in predstavlja razvoj naših podpornih društev. Kajti usoda vseh naših podpornih društev je tesno navezana ena na drugo. Stvarnega odgovora ni bilo.

Na predlog nekaterih odbornikov je povabilo ljubljansko podporno društvo Vzajemnost v Mariboru in mariborsko podporno društvo, naj bi se sestali predstavniki vseh treh društev in se porazgovorili o medsebojnih odnošajih, o solidnosti vsakega društva posebej itd. Pri teh razgovorih bi prišlo gotovo do koristnega zaključka. Morda bi se našel kak način enotnega postopanja, da se prepreči licitacija, morda bi se dosegla kooperacija, morda celo fuzija, če ne letos pa v teku 5 let.

Kolikor nam je znano, ni nobeno teh društev reagiralo na ta dopis. Mariborsko podporno društvo zato ne, ker je bila situacija tam nejasna. Vzajemnost pa sploh nerada odgovarja.

Z razgovorom, ki se ga je nameravalo prirediti, bi se položaj tudi za Ljubljansko podporno društvo razčistil, pa naj bi bil uspeh razgovora tak ali tak. Bi saj vedeli, kako naj postopamo v bodoče, v kolikor smo zainteresirani na podpornih društvih kot člani, ki pričakujejo obljubljeni podporo. Tako pa pridemo na občni zbor zopet v ono nejasnost, ki nas je vedno motila na občnih zborih.

Za mlajše člane je položaj sicer itak jasen. Oni vedo, da so ta društva računsko nesolidna, da pa lahko eksistirajo dokler in v kolikor lahko apelirajo društva na čut solidarnosti in (medsebojne podpore. In dokler gre za samo podporo, da se namreč pokoplje umrlega tovariša dostojno, ne bo nihče vstal in rekel: »Sigurnost zavarovalne tehnike je več vredna, zato pustimo podporna društva in solidarnost.«

Ker so pa nekatera društva zašla v prevelike obljube, so morala mašiti luknje in nabirati denar pri novih članih; agitirali so morala za pristop mlajših članov, da oni plačajo kar so društva preveč obljubila in že izplačala.

Tako je čisto naravno, da so zaupniki posameznih društev skušali pridobiti čim več članov in je na ta način mnogo železničarjev pristopilo v vsa društva, nekateri so celo po dvojni člani. Isto se bo dogajalo tudi v bodoče. Čisto gotovo je in se da računsko dokazati, kedaj bodo zašla društva v težkoče. Takrat se bo še bolj agitiralo za pristop članov.

Kot smo že pisali, vprašanje enega podpornega društva se ne da posamezno obravnavati. Katero društvo bo prej zašlo v denarne težkoče se točno ne da povedati. Lani je n. pr. že zašla Vzajemnost v plačilne težkoče. Dejstvo je, da plačujejo nekateri člani po 45 do 50 Din mesečno in da dobijo zanamci onih, ki umrejo sedaj do 17.000 Din podpore, čeprav niso vplačali v vsem svojem življenju niti 1.600 Din za naša podporna društva. (Ne sme se tu vzeti za podlago vplačila v zlati valuti, ker nobeno podporno društvo ni rešilo vplačanih prispevkov v zlati valuti.)

Večina članov je uverjena, da je to njih pravica in da smejo od podpornega društva terjati, magari sodnim putem, oni znesek podpore, ki so jim ga podporna društva obljubila, če tudi so plačevali višje prispevke za višje posmrtnine komaj par let. Težko se da to ljudem dopovedati, da so v zmoti, da ne morejo zahtevati takih zneskov. Posebno starejši člani se jezijo.

Mlajši člani pa so izračunali dobro kam vede ta licitacija in kako dolgo se lahko nadaljuje ta igra. Dosti kulantno in dostojno so nekateri opozarjali na nesolidnost društev in pozivali, naj se zahteva v celoti od društev le to, kar je pravično z ozirom na vplačila in kar in kolikor društva zmorejo.

Smo radovedni na debato na občnem zboru dne 4. avgusta. Ni izgleda, da bi prišli do pametnega kompromisa med onimi, ki zahtevajo svoje tisočake in med onimi, ki jih bodo morali plačati. Prevelike so številke tako glede plačila, kakor glede izplačila, premalo razumevanja in potrpežljivosti, da bi se pravilno proučilo to vprašanje.

Iz prakse pa vemo, da se vsak netočen račun prej ali slej pokaže. Nimamo v naših vrstah strokovnjaka, ki bi nam lahko natančneje izračunal stanje društva, naj si bo Ljubljana ali Maribor. Najbolje bi bilo, da se tozadevno vpraša izkušenega strokovnjaka, ki je imel posla s podobnimi podjetji, kakor so naša podporna društva. Morda bodo temu več verjeli kakor pa kalkulacijam, ki jih je na štiri načine izračunal član podpornega društva.

Vprašanje naših podpornih društev se bo obravnavalo naprej, mlajši člani ne pozabijo nanj in če ne pride v celem vprašanju v doglednem času do pametnega kompromisa je verjetno, da se bo našel človek, ki bo imel toliko časa, ambicije in vztrajnosti, da bo organiziral nekaj drugega, popolnoma novega.

Č. S.

Podporno društvo Maribor.

Doznali smo, da je bil v določenem roku — zadnji dan — vložen protest proti razpustitvi podpornega društva v Mariboru. Za pregled računov odnosno knjigovodskega poslovanja je bil določen sodni izvedenec, ki je navedeno revidiral. Kak je bil uspeh revizije in kako se je revidiralo še ne vemo, vemo le to, da se je revidiralo take stvari, ki so navsezadnje malenkost v primeri z napačno kalkulacijo vodstva podpornega društva. Ali so pri hiši izgubili ali zaslužili par sto tisoč dinarjev ne igra vloge v primeri z matematično bilanco, na podlagi katere bi imeli v teku 25 let svojih 50 milijonov dinarjev deficita. (Glej članek v 6. številki »Zadrugarja«.)

Dobro bi bilo, da bi se oblast zanimala bolj za to plat vprašanja mariborskega podpornega društva in dala sestaviti matematično pravilno bilanco in proračun. Za člane podpornega društva in železničarje sploh bi bilo koristno, da se pri tej priliki natoči čisto vino, da smo si

na jasnem ali ima kritika prav ali ne, ko piše, da niso naša društva solidna.

Nekateri člani so se v Mariboru sestali in skušali ustvariti mesto razpuščenega novo društvo, v katerem bi se pravice, oziroma obljube dosedanjim članom varovalo v okviru možnosti. Posmrtnina bi se določila na največ Din 4000— (400 zlatih frankov) in se ne bi smelo preko te višine licitirati.

S tem, da je bil vložen rekurs proti razpustitvi starega društva, se bo stvar zavlekla. Plačevalo se bo še precej časa mesečnih Din 1250 ter iz posmrtnine Din 8000—, oziroma Din 10.000—. Konec bo isti, priti bodo morali namreč na nižje številke.

Vrtnarstvo in gospodinstvo

K. F.

Katere gobe nabirajmo, katerih ne?

Naša zadruga je za svoje člane nabavila lepo zbirko slik naših užitnih, ne- užitnih in strupenih gob, katere bodo stalno razstavljene v prostorih naših prodajalen v Ljubljani in Mariboru. Opozarjamo naše člane, kateri nimajo lastne knjige ali nimajo prilike drugod videti primernih slik in knjig o gobah, da si ob priliki poseta prodajalen ogledajo te zanimive slike.

Opozoril bi pri tej priliki samo na nekatere najvažnejše gobe. Ponavljam še enkrat, da večina ljudi smatra kot edino užitno gobo samo jurčka, vse drugo pa se uvršča kratkomalo med »pasje« gobe. Koliko dobrega gre pri tem naziranju v nič, koliko dobrot se s tem zavrže!

Pa začnimo z jurčkom. Mislim, da ga vsak pozna. Brezdvomno naša najboljša goba, pripravna za vsestransko uporabo. Ta goba ima danes le to napako, da ima že vsaka skoraj svojega gobarja. Vse sega le po njem. Narava in njen gozd nam pa nudita še druge gobne delikatose, med katerimi nekatere dosti ne zaostajajo za našim kraljem gob, jurčkom.

V isto svrho je dobro uporabna goba Rjjava maslenka. Okusna goba, pripravna pa le za takojšnjo uporabo, za juhe in prikuhe. Klobukova kožica naj se pred uporabo odstrani.

V isto svrho sta dobro uporabni gobi Turek in Brezji goban. Pri kuhi njih meso počrni, kar pa naj nikogar ne moti.

Priporočljiva sta nadalje tudi Možek in Žemljevec. Pri zadnjem je treba vrhno grenko kožico tudi pred uporabo odstraniti.

Kdor prav dobro ne pozna kukmakov (šampinjonov) naj jih pusti kar pri miru. Med temi sta namreč dve hudi strupenjači.

Posebno Strupeni kukmak. Dognano je, da gre 90% vseh zastrupljenj z gobami na rovaš te gobe. Zato naj si jo vsak dobro ogleda in zapomni. Naj podčrtam pri tej priliki sledeče: Ako poznamo to gobo, dalje vražjega gobana (podoben jurčku z rdečo plodovnico in enakim kocenom), sploh vse štiri slične gobane z isto barvo, dalje mušnico, bljuvno in krhko golobico, grmičasto žveplenjačo (vrsto štorovke), strupeno sirovko ter strupeno prašnico, je pa strahu in škode za naše zdravje konec. Ni tako hudo z zastrupljenjem z gobami, kakor nepoučeni navadno mislijo. Zapomnimo si še tole: goba, katera ima neprijeten vonj, zopern, rezek, pekoč ali po žveplu vonjajoč okus je ali neužitna, ali pa strupena. Brez skrbi in škode lahko mal košček vsake, še tako strupene gobe vzamemo v usta in prežvečimo ter tako določimo ali je užitna ali ne.

Za praženje in pečenje je najboljša goba Karželj. Raste od junija do septembra. Podobna je po obliki nekoliko mušnici. Razlikuje se od nje, da so meso, lističi in koren vedno rumeni, pri mušnici pa beli. Vonj in okus sta prijetna.

Med golobicami bi opozoril na Užitno golobico in na Zelenkasto golobico. Prva je dobra za juhe, prikuhe in za vlaganje v kis, druga pa za vsestransko uporabo, posebno pečena diši izvrstno. Ker sta med golobicami dve strupeni, akoravno se vsled neprijetnega vonja in okusa takoj in lahko spoznate, je vendar priporočljivo, če se preje s to vrsto v podobi in naravi dobro upoznamo.

V naših iglastih gozdovih raste v pozni jeseni pa do decembra zelo dobra, vsestransko uporabna goba: Zimska kolobarnica. Zadnja leta se že ponuja na ljubljanskem trgu. Kdor to za vsestransko uporabo primerno gobo pozna, sega pridno po njej. Večina seveda v nevednosti gleda po strani na njo, ki skriva svoj okusni mesek v skromni temnosivi obleki. Spada v vrsto kolobarnic, katere so brez izjeme vse užitne.

Na trhljih štorih in koreninah raste dobra goba: Sivorumena štorovka. Imen ima med narodom več. Ker je med štorovkami ena, ki je zelo strupena, grmičasta žveplenjača, treba zopet nekoliko pozornosti, akoravno nas ta zadnja s svojim neprijetnim, žveplenim vonjem in okusom opozori, da ni za porabo.

Med mlečnicami se nahaja zelo okusna goba: Užitna sirovka. Za sušenje ni, drugače pa vsestransko uporabna. Razlikujemo jo od njene sovrstnice Strupene sirovke prav lahko v tem, da prva goba, ako ji klobuk prelomimo, izceja oranžnordeči sok, dočim druga belega, pekočega.

Za napravo gobjega praška je izvrstna goba z imenom: Rjavi ježek. Pa tudi za sušenje. Bodice in kocen je treba pri tem odstraniti.

Rumeno grivo ali krempelje in navadno Lisičko pozna skoraj vsak. Le pripraviti jih je treba pravilno. O tem prihodnjič.

Še na eno dobro gobo naj opozorim, katera nosi sicer turobno ime in obleko, t. j. Mrtvaška trobenta. Črnikastosive ali rujavkastočrne barve je in je podobna nekoliko gorskemu encijanu. Izvrstna goba za prikuho, sušenje in gobji prašek.

Prva užitna goba spomladi je delikatni Mavrah, po barvi po nekaterih imenovan »pšeničnik« in »ajdovček«. Žal, da te dobrote ni mnogo, ker odvisi njih rast preveč od vremena.

Opozoril sem s tem člankom le na nekaj dobrih užitnih gob, katere pri nas po večini rastejo. Akoravno je še mnogo drugih dobrih vrst gob, bo vendar že navedeno skromno število zadostovalo, ako se podrobno z njimi seznanimo, da nam za celo zimo napolnijo kozarce z vloženi, vrečice s posušeni gobami, doze pa z okusnim gobjim praškom.

O uporabi gob pa nekaj vrstic prihodnjič.

Izvoz suhih gob.

Dunajska tvrčka Hermann Weiner, Wien II., Krummbaugasse 2, želi stopiti v stik s tukajšnjimi izvozniki suhih gob.

Naši izvozniki, ki se s tem bavijo, naj poskusijo.

K. V.

Delo na vrtu v avgustu.

Kdor še ni v juliju posadil letno salato (rumeno parizerco), endivijo in kole-rabo, ta lahko sadi to zelenjavo prve dneve avgusta. Seveda mora pogosto in močno zalivati. — V prvem tednu se navadno poliva čebula in česen. — Važno delo je, da se na gredah, ki so posajene z zeljem in kasno karfijolo, ker se ne more več okopavati, odstrani plevel z roko. Obirati spodnje liste zelju je napačno, ker je zelje sedaj v najbujnejšem razvoju in rabi liste za prehrano. Glave zelja in karfijole naj se v jutru večkrat pregledajo in odstranijo gosenice, ki se v tem mesecu največ pojavljajo.

Od polovice do konca meseca se seje motovilec, špinačo in zimsko redkev. Posejane cehe naj se držijo vedno vlažne, ker le v vlagi skali seme. Špinača, sedaj posejana, bo dala obilno zelenjave v oktobru in v prihodnji spomladi.

K. V.

Vkuhanje stročnega fižola.

Ne prestare in ne prezrele stroke zelenega fižola dobro očistimo in odstranimo niti. Nato ga kuhamo v vodi, kateri smo dodali malo sode ali pa soli, in sicer kuhamo toliko časa, da ni ne pretrd in ne premehek. Nato ga vsujemo na sito in pustimo, da se odcedi. Ko se je odcedilo in je napol suh, ga vsujemo v večjo skledo. Medtem prekuhamo dovolj močan kis in sicer uporabimo za vsaki kg stročja po en l kisa. Ko kis vre se ga vročega polije na stročje. Nekateri dodevajo kisu tudi dišave kakor cimta in nagelnove špičke. Stročje, pokrito z jesihom pustimo 24 ur, nakar prekuhamo ponovno stročje s kisom vred. Jesih odlijemo, a stročje vsujemo v posodo za vkuhanje. Nato ukuhamo še malo jesih in ga vročega vlijemo na stročje tako, da kis pokriva vse stročje. Posodo nato dobro zapremo s pergamentnim papirjem, ali pa, kar je mnogo boljše, s celuloznim papirjem »Cellophout«, ki se ga dobi v papirnatih trgovinah. Najboljše posode za vkuhanje so firme »Weck«, vendar precej drage.

Kako pripravimo iz sardel dobro in pikantno jedajo? Vzame se nekaj sardel, iste se na drobno seseklja; ravnotako se seseklja 1 jajce, trdo kuhano, nakar se pridane še malo kisle smetane, popra in peteršilja; vse to mora biti kompaktno ter se nato zavije v palačinko, se v sredi pre-reže in na koncih skupaj stisne; potem se pomoči brez moke v jajce, nato v drobtine in potem v vročo mast; v masti se pusti toliko časa, da zarumeni. Dobro tekne poleg tudi salata — glavната ali endivija.

Sardelni buter: Vzame se nekaj sardelic, dobro jih seseklja — čajno maslo, malo paprike in nato dobro premešati.

Kumarce v jesihu. Zberi manjše, enake, zdrave kumarce in daj v kuhani vinski jesih, kjer je vkuhan par zrn nove dišave, dvakrat toliko popra, vejico pehtrana, košček kopra in dobro osoli. Kumarce v tem parkrat prevreš, jih vzameš ven in v kozarcih zaliješ z ohlajenim jesihom.

Kumarce (drug način): Zdrave kumarce, enake velikosti umiješ in osušiš. Posodo ali široko steklenico obloži znotraj z opranim in osušenim listjem višenj, vložiš kumarce v posodo izmenoma z zelenim koprem, kakšnim listom trte ali višnje in ponavljaš to tako dolgo, da je posoda polna. Skuhaj toliko vode, kolikor je potrebno, da kumarce utonejo. Vodo močno osoli in mlačno nalij na kumarce. Na vrhu jih stlači z velimi listi vinske trte. Te polagaj navzkriž, da se kumarce močno stlačijo. Posodo pokrij s papirjem, poveži

in pusti, da se vsebina na toplem kisa 6 do 8 dni. Prekisan kumarce umij in preloži v drugo stekleno posodo. Tako pripravljene kumarce ne smeš več kisati, ker bi postale preveč mehke in bi jih ne bilo mogoče hraniti dolgo časa. Medtem skuhaj polovico jesiha in polovico vode, prideni strok paprike, 2 vejici pehtrana, kos zelenega kopra in dobro osoli. Ohlajeni jesih nalij na kumarce, kozarce poveži z mehurjem.

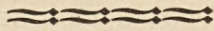
Kumarce naložene v vodo. Glinasto posodo, kozarce ali sodček obloži znotraj z listjem, kakor zgoraj navedeno. Umite kumarce vložij vanj, polij s skuhanosoljeno mlačno vodo, stlači s stebelci kopra, poveži z močnim papirjem in pusti 10 do 12 dni v toplem prostoru kisati. Skisane kumarce očisti plesnobe in hrani v hladnem prostoru. (Na ta način konserviranja zahteva hitro uporabo).

Kumarce naložene v vodo (drug način): Oprane, enake kumarce osuši, daj v manjši sodček, čigar dno si pokrila s čistimi listi višnje. Prideni mlado vinsko lozo, večjo množino sekljanega kopra, kos zelene ali sušene satorije. Skuhaj potrebno močno osoljeno vodo. V sodček naloži kumarce izmenoma z navedenimi rastlinami, dokler ni posoda polna; nato vse skupaj dobro stlači. Na sodček skuhaj 2 litra jesiha, prideni prekuhan vodo in vse nalij na kumarce, da je sodček poln. Postavi ga potem na solnce ali k peči, pokrij z desko in obteži z umitim kamnom. Če tekočina upade, prilij malo slane vode. Kumarce kisaš 8 do 10 dni, nato pokriješ sodček z deskami, ga zaliješ s smolo in shraniš v suhi kleti. Tako vložene kumarce ostanejo do 2 leti sveže.

Kumarce v gorčici. Očiščene kumarce polij z vinskim jesihom, kjer se namakajo tri dni. Dno kameninaste posode obloži z listi trte in višnje in vložij kumarce. Med nje daj gorčična zrna, beli poper, pehtran, koščke hrena in majhne čebulice. Jesih, kjer so se kumarce tri dni namakale, dobro osoli, skuhaj in vrelega nalij nanje. Čez pet dni jesih odliješ, prevreš in ohlajenega naliješ na kumarce. Posodo poveži in shrani.

Paradižniki. Dobre, zrele, trde paradižnike umij v čisti vodi, odcedi, vložij v velike kozarce in zalij s poprej prevretim vinskim jesihom, pomešanim s poprom, novo dišavo, klinčki in ščepcem timiana. Ohlajeni jesih naliješ na paradižnike in zaliješ grla kozarcev s pretopljenim mlačnim lojem. Ko se loj strdi, poveži kozarce s pergamentnim papirjem, namočenim v topli vodi.

Čebelarstvo

S. A.

Vzimljenje čebel.

Mnogim članom naše zadruge, ki se bavijo s čebelarstvom in ki čebelarijo v krajih, kjer ni jesenske paše, ne ajde, niti vresja v taki meri, da bi prišlo v poštev in ako ne prepeljejo svojih varovank v pašo, se bliža koncem julija konec čebelarske letine.

Taki čebelarji naj že v avgustu pričenejo s potrebnimi pripravami za zimo. Določiti je plemenjake, ki so se izkazali tekom pretekle dobe kot dobri nabiralci, mirni in živahni, imajo mlado matico, dovoljno zalogo živil in najmanj $\frac{2}{3}$ izdelanega satovja.

Seveda je to lahko rečeno, ako bi bili vsi panji v takem stanju. V resnici jih pa ima vsak čebelar le v omejenem številu.

Radi tega ni obupati, čebelar si mora znati pomagati.

Ako ni v čebelnjaku toliko panjev, dovoljno založenih, kolikor jih misli vzimati, združi čebelar vedno po toliko manj založenih panjev, dokler ne dobi zaželjenega števila ali doda vsakemu takemu panju toliko sladkorja, kolikor mu manjka hrane.

Ako so panji za vzimljenje premalo obljudeni, si pomagamo s tem, da združimo po dva ali več panjev; vedno je dobro, da je panj za zimo dobro založen in zelo obljuden.

Večkrat so pa panji, ki so sicer dobro založeni, premalo živalni. Tem pomagamo na ta način, da jim dodamo čebele iz panjev, ki jih jeseni poderemo ali se poslužimo jesenskega spekulativnega, oziroma premišljenega pitanja.

Matica preneha običajno zalegati v septembru. Ako hoče torej čebelar 14 dni ali 3 tedne spekulativno pitati, mora to storiti preje nego preneha matica zalegati, t. j. najkasneje okoli 15. avgusta.

S spekulativnim pitanjem se doseže, da matica zaleže veliko večje število jajčec in s tem pomnoži število čebel z mladnicami, ki pridejo za prezimljenje v poštev.

Pri vzimljenju panjev je istotako upoštevati matico. Starejše, manj rodovitne matice naj se zamenjajo z mladimi, rodovitnimi maticami iz panjev z dobrimi lastnostmi.

Panj mora biti najmanj do $\frac{2}{3}$ izdelan s satovjem. Ako ni toliko v panju izdelanega satovja, je prazen prostor, ki ga morajo čebele ogreti, prevelik in stane to mnogo življenske sile in živeža.

So čebelarji, ki po stari navadi ugovarjajo: »Panj se mora sam preriti skozi dolgo zimo in se bo spomladi že popravil in svoje storil.«

Temu ni tako!

Ako ima panj premalo živeža, je nevarnost velika, da tekomi zime za vedno zaspi; če pa zimo preživi, je radi pomanjkanja hrane v zgodnji spomladi v še večji nevarnosti za obstoj.

Enako usodno je premajhno število živali v panju. Za te je zimski mraz strup, ker niso v stanu dovoljno ogreti panja, ena čebela za drugo otrpne in lepega dne ni panja več. Zgodaj spomladi se malo življen panj zelo počasi razvije, ker nima dovolj živali za obleganje in ogrevanje zalege.

Če smo pa vzimili starejšo matico, tedaj so ji dnevi šteti; slabejša je že, manj odporna in zima jo rada vzame. Kako velika škoda nastane čebelarju z majhnim številom panjev, ako mu postane drugače dobro založen panj spomladi brezmatičen, ve oni, ki je to sam skusil.

Po istih načelih je določiti plemenjake za vzimljenje po jesenski paši.

Čim bolj obljudeni panj, dobro z medom založen in z mlado matico, tem večje bo veselje prihodnjo spomlad. Manj dela bo in manj skrbi.

Z združenimi močmi čebelarja in čebel se doseže lepe uspehe!

Šolstvo

Sprejem v državno šolo za zaščitne sestre.

V to šolo se sprejmejo gojenke, ki se bodo vzgajale in izobraževale za zaščitne sestre za zdravstveno prosvetno in asanacijsko delo, za negovalke bolnikov itd. Pouk traja dve leti in se prične 1. septembra. Sprejemajo se gojenke od 18. do 28 let, izjemoma do 32. leta, ki so dovršile nižjo prednjo ali podobno šolo. Neimovite gojenke se sprejmejo brezplačno, sicer znaša pa mesečna režijska pristojbina 700 Din.

Manj premožne plačajo polovico. Svojeručno spisane prošnje z vsemi dokumenti in popisom dosedanjega dela in službe naj se pošljejo do 20. avgusta t. l. na naslov: Ravnateljstvo šole za zaščitne sestre v Ljubljani, Lipičeva ulica.

V drž. prometno železniško šolo v Beogradu

se sprejme letos 40 novih gojencev-slušateljev v starosti od 17 do 21 let, ki so dovršili najmanj sedem razredov gimnazije, realke ali realne gimnazije. Šola traja dve leti. Slušatelji, ki dovrše to šolo, pridobijo kvalifikacijo prometnih uradnikov II. kategorije. Dokler študirajo, prejema kot prometni dnevničarji po 35 Din na dan. — Prijave do 10. avgusta. Podrob-

nejši podatki v 62. številki »Urad. lista« od 19. junija t. l.

Prošnje naj se naslovijo na gornji naziv, Beograd, Miloša Velikoga ul. št. 100 do 10. avgusta. Pripominjamo, da mora kandidat polagati sprejemni izpit iz matematike in zemljepisa.

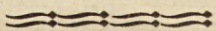
V pomorsko vojno akademijo v Dubrovniku

se sprejme letos 40 novih gojencev. Pouk se prične 1. oktobra in traja tri leta. Pogoji za sprejem: sposobnost za pomorsko službo, starost do 21 let, matura srednje šole, uspešno opravljen sprejemni izpit. Prošnje na komando akademije do 15. avgusta. (»Služb. Novine« No št. 143).

Sprejem v vojaško-obrtno šolo v Kragujevcu.

V 65. številki »Uradnega lista« je objavljen natečaj za sprejem gojencev v navedeno šolo, ki ima dva tečaja: pomočniškega (4 leta), ki je obvezen za vse učence, in mojstrskega (2 leti), v katerega se sprejmejo samo izbrani gojenci. Po dovršeni šoli se razdele učenci kot pomočniki (ozir. mojstri) po delavnicah artiljer-tehničnega zavoda. Obvezani so služiti 12 let v vojaški službi. Poučujejo se najrazličnejše obrti. — Pogoji za sprejem: prav dobro dovršena osnovna šola, starost 12 do 15 let, sprejemni izpit. — Vzdržavanje gre na državne stroške. Prošnje je vložiti do 5. avgusta na upravnika voj.-obrtno šole v Kragujevcu.

Zdravstvo

Sladkor — zdravilo proti želodčnim turom.

Klinische Wochenschrift piše o preprostem, toda dobrodelnem zdravilu proti želodčnim turom, ki je bilo preizkušeno na dunajski polikliniki. To zdravilo ni ničesar drugega kot navaden sladkor, raztopljen v množini od 50 do 80 g v 200 do 250 cm³ vode, čaja ali kave. Ta raztopina se pije na tešče vsaj 1 uro pred jelom ter vpliva na celjenje turov. Razumljivo, da se mora vršiti zdravljenje le pod večjim zdravniškim nadzorstvom.

Prosvetni kotiček

»Železničarska jubilejna knjižnica v Novem mestu

priredi 15. septembra t. l. v Novem mestu veliko javno tombolo s številnimi in dragocenimi dobitki v vrednosti Din 10.000.—.

Vabimo vse, ki umevajo naše strem-ljenje, da prevzamejo ne sicer hvaležno, toda zaslužno delo razprodaje tablic, oziroma da nam čimpreje javijo, koliko srečk želijo kupiti. Cena srečki Din 3.—.

Ker vsem kupcem tablic osebna udeležba pri tomboli ne bo mogoča, naj bi vsaka večja edinica poslala po enega uslužbenca, ki bi zastopal neprisotne. Kjer bi to ne šlo, naj kupci srečk prepuste le-te posebnemu odseku našega društva, ki bo pri tomboli vestno zastopal njih interese.

Zavedni železničarji! Kupujte naše srečke, agitirajte pri znancih zanje, da bo uspeh naše akcije časten. — Odbor.

Koledar naše zadruga za l. 1930.

Na tozadevno notico v 7. številki »Zadrugarja« nismo do danes z izjemo 1 prejeli nobenih predlogov glede vsebine in formata koledarja.

Opozarjamo, da se bo v tem oziru zaključilo delo že v sredini prih. meseca, vsled česar naj članstvo, posebno podeželsko, ne odlašaja s tozadevnimi predlogi. Vsem bomo skušali ustreči!

Razno

Za Novomeščane in tamkašnji okoliš.

Gosp. Pavšič Ivan, slikar v Novem mestu, nam je poslal sledečo izjavo:

Podpisani Ivan Pavšič, sobni slikar Novo mesto št. 8, se obvežem, da bom izvrševal vsa dela za člane Nabavljalne zadruge drž. železničarjev in upokojencev, kateri se nahajajo v tukajšnjem okolišu, s 15% popustom. Za solidno delo jamčim.

Novo mesto, dne 6. julija 1929.

Ivan Pavšič, slikar.

Kotiček uredništva

Tov. dopisnikom sporočamo, da nismo mogli uvrstiti vseh dospelih člankov v to številko. Vse dobro pride gotovo na vrsto.

Iz zadrugne trgovine

Nabava kuriva.

Ponovno svetujemo, da si nabavite kurivo že poleti. Sedaj se dobi lep premog (poleti rabijo opekarne drobni premog in preostaja zadosti kosovca).

Kdor ima zadosti prostora v kleti, naj si naroči premog že sedaj, t. j. v juliju in avgustu. Zadruga ga prodaja v dveh obrokih.

Kako si ohladimo žejo v poletnih mesecih?

Uporabljalj radensko in rogaško vodo, ki sta širom znani in zdravilni; stane Din 3.— stekl.

Ne pozabite. Bliža se čas, ko bo sadja dovolj na razpolago. Gospodinje naj istega konservirajo, kar bo pozneje sladka jed in zelo hranilna. Za pokritje posod se uporablja želatina, ki jo bo imela na razpolago tudi zadruga, komad Din 7.—.

Ne pozabite tudi na kumarce in gobe, ki se konservirajo za zimski čas!

Vreče za moko: Zopet so se dogodili slučajji, da člani niso poslali nobenih vrečic za moko, steklenic za kis in olje, kant za mast itd. Prosimo člane, da v njih interesu prilagajo tudi potrebno posodo!

Mast je sedaj tekoča: vsled tega prosimo člane, da ne pozabijo posode, lonca ali doze. Za progo so boljše doze, ki se dobro zapirajo, ker iz druge posode lahko mast izteče pri prekladanju, s čimer se pokvari še drugo blago. Ako se to pripeti, zadruga ne jamči.

Sadje za jesen: Prosimo člane, da nam sporoče naslove dobaviteljev lepih jabolk, hrušk, sliv in drugih deželnih pridelkov.

Paprika za vlaganje. Naročila se sprejemajo do 15. avgusta ter se bo le toliko dobavilo, kolikor bo skupnih prednaročil.

Blago za uniforme! Pozor! Nabavili smo, upoštevajoč težaven položaj onih uslužbencev, ki morajo nositi uniformo, primeroma dobro blago za uniforme, m à Din 130.—. Kompletna obleka bi stala 450.— Din. Oglejte si dokler traja zaloga.

Sukno m à Din 95.—, tako da bi s podlogo stala obleka približno Din 350.—. Tudi ta zaloga ni prevelika.

Kdor želi blago nabaviti, naj to stori čimpreje.

Člane opozarjamo, da dvignejo račune za kurivo v 3 dneh, ker za eventualne reklamacije zadruga ne odgovarja.

Kurivo: Bukova drva. Dobava prične drugi teden ter bo trajala do konca meseca septembra. Kdor še ni naročil bukovih drv, naj jih takoj naroči; cena žaganim ca. 30 para za kg, nežaganim ca. 27 para za kg. Odpadki od parketov 17 para za kg. Ne zavlačujte z naročili; kmalu bo prišel čas, ko ne bo dovolj vagonov na razpolago in tako bomo ostali brez kuriva, če se ne bodo člani že sedaj pobrigali z naročili pri zadrugi.

Cene mlevskim izdelkom smo znižali pri kg za 20 para (glej cenik!).

Naval v trgovinah. Vsakdo naj si vzame za vzgled članstvo iz štajerske proge, ki nam pošlje točno dne 12. vsakega meseca za 2 vagona naročil skupno

z zaboji za živila.; nekatere druge proge n. pr. dol. in gor. pošljejo že 25. v mesecu zaboje, čeprav imajo šele čez 8 ali 14 dni termin. Zato držite se termina, da bodo trgovine lahko zmagovale z delom!

Naval v trgovinah. Od dne 25. junija dalje je bil naval članov velikanski, to pa vsled tega, ker pride članstvo, ki ima šele čez 6 ali 10 dni termin za nabavo živil in v enem dnevu vsi ne morejo biti postreženi tako, kot bi morali biti. V interesu članstva zahtevamo, da se točno drži termina: za Maribor: za edinice na progi Cirkovci—Kotoriba, Ormož—Ljutomer—Murska Sobota—Hodoš, Čakovec—Donja Lendava in Ljutomer—Gornja Radgona od 25. do 30. v mesecu.

Embalaza iz zgoraj navedenih prog mora dospeti v podružnico do 22. v mesecu.

Za edinice na južni progi s progo: Slov. Bistrica—Slov. Bistrica mesto, Poljčane—Žreče in Grobelno—Rogatec od 1. do 7. v mesecu.

Embalaza mora dospeti do 28. v mesecu.

Za edinice na progi: Bistrica—Holmec in Dravograd—Meža ekskluzive Velenje od 8. do 13. v mesecu.

Embalaza mora dospeti do 5. v mesecu.

Članom, ki kupujejo proti gotovini, se prodaja v vseh prodajalnah naše zadruga vsak delavnik. Za nakupovanje na kredit se določajo za ljubljanske prodajalne sledeči dnevi:

Samo za Ljubljano in okolico od 25. julija do 4. avgusta.

Za izven Ljubljane stanujoče člane od 5. do 19. v mesecu.

Za razpošiljanje živežnih pošilk na progo določamo pa sledeče termine:

Za prodajalno Ljubljana gor. kolodvor.

Dolenjske proge od 5. do 8. v mesecu.

Gorenjske proge in proga Kamnik od 9. do 12. v mesecu.

Za prodajalno Ljubljana gl. kolodvor:

Rakek—Ljubljana in proga na Vrhniku od 5. do 7. v mesecu.

Ljubljana—Savski Marof od 8. do 10. v mesecu.

Rimske Toplice—Celje od 11. do 12. v mesecu.

Izključno Celje—Velenje od 13. do 17. v mesecu.

Kurivo: Opozarjamo člane, da se že sedaj preskrbijo s kurivom; zadruga sprejema že sedaj naročila za premog, bukovina drva in kolobarje kakor tudi za parketne odpadke.

Kaj Ti ni pogodu v zadrugi? Ako misliš, da boš sebi, svojem in kolegom pomagal, sporoči!

Novo vpeljana blago:

Želatina, komad Din 7.—.
Morska trava I. Din 6.50.
Albion za bele in sive plat. čevlje Din 6.—.
Tunjevina, škatla Din 16.—.

Reklamacije.

Imamo troje vrst reklamacij in sicer:

1.) Ako član osebno nakupi blago in isto osebno prejme v trgovini, naj takoj pri prejemu isteoa reklamira, če ni vse v redu preel.

2.) Pri pošiljkah na dom, ima isto takoj po prejemu blaga pregledati in če ni vse po naročilu, naj takoj reklamira, ker naš uslužbenec na zadnji strani računa potrdi event. primanjkljaj.

3.) Pri pošiljkah na progo ima član takoj ob prejemu pošiljke ugotoviti, če je vse v redu, v nasprotnem slučaju, naj takoj reklamira pri zadrugi, ako ni prejel naročenega blaga, ki je v računu označeno in naj se napravi učinski zapisnik.

Drugih reklamacij ne moremo priznati.

Semena: Gagelova semena, Erfutska za jesen:

štev. 46a redkev črna zimska,
štev. 64b špinača oaudry kasna,
štev. 118 endivija rumena,
štev. 119 endivija zelena,
in repa.

Ali se zavedaš, da si solastnik velikega podjetja? To podjetje je naša zadruga.

Cenik živil za mesec avgust 1929

Na reklamacije se ozira le takoj ob prejemu blaga!

Mlevski izdelki.

Moka pecivna, ostra Ogg	kg	3 80
Moka mehka 0	"	3 80
Moka krušna št. 2	"	3 60
Moka krušna št. 5	"	3 40
Moka krušna št. 6	"	3 —
Moka ajdova Ia	"	5 60
Moka ržena	"	3 80
Moka koruzna	"	2 80
Moka krmilna	"	2 —
Zdrob pšenični	"	4 —
Zdrob koruzni	"	4 40
Otrobi pšenični	"	1 80
Otrobi koruzni	"	1 80

Testenine.

Makaroni v kartonili	kg	11 20
Špageti v kartonih	"	11 20
Makaroni jajčni	"	9 —

Makaroni domači	"	8 —
Polži jajčni	"	9 —
Polži domači	"	8 —
Rezanci domači široki	"	8 —
Špageti domači	"	8 —
Fidelini domači	"	8 —
Bleki	"	8 —
Zvezdice za juho	"	8 —

Zrnje.

Riž I. vrste	kg	9 60
Riž II. vrste	"	7 50
Koruza drobna	"	3 30
Kaša	"	5 —
Ješprenj	"	5 —
Ješprenček	"	8 —
Fižol Ia	"	9 —
Fižol IIa	"	8 —
Leča Ia	"	17 —
Grah zelen	"	18 —
Piča za kure	"	2 10

Sladkor.

Sladkor v kockah	kg	13 90
Sladkor sipa	"	12 40
Sladkorčki (bonboni)	"	24 —
Sladkor v prahu	"	13 90
Kandis	"	22 —

Sol	kg	2 75
-----	----	------

Kava

Kava Perl	kg	66 —
Kava Portorico	"	64 —
Kava surova I. vrste	"	56 —
Kava surova II. vrste	"	44 —
Kava žgana	"	60 —
Kava žgana »Special«	"	74 —

Kavne primesi.

Kava Kneipp	kg	14 —
Kava žitna	"	8 —
Kava vidrova	"	13 —
Kava figova	"	22 —
Kava Enrilo	škatla	16 —
Kava Enrilo	kg	22 —
Cikorija Franck	"	18 —
Cikorija kolinska	"	17 —

Drugi predmeti.

Mast	kg	30 —
Mast v dozah po 5 kg	doza	155 —
Mast v dozah po 10 kg	"	310 —
Mast v dozah po 20 kg	"	— —
Ceres, bel, rumen	kg	27 —
Čajno maslo Ia	"	52 —
Čajno maslo IIa	"	44 —
Kuhano maslo	"	44 —

Delikatese.

Slanina soljena	kg	30 —
Slanina Tirolska	"	30 —
Slanina krušna	"	26 —

Slanina »Hamburška«	kg	30 —
Slanina prekajena debela	"	30 —
Slanina papricirana	"	30 —
Salame ogerske	"	80 —
Salama milanska	"	80 —
Salame krakovske	"	34 —
Salama letna	"	26 —
Salame navadne	"	18 —
Kranjske klobase	kom.	5 —
Reberča	kg	26 —
Prekajeno meso	"	28 —
šunke	"	33 —
Kračje	"	16 —
Svinjski parklji	"	8 —
Svinjske glave brez kosti	"	20 —
Sardine velike 1/3 kg	škatla	14 50
Sardine velike 1/4 kg	"	11 —
Sardine srednje 1/5	"	9 50
Sardine male 1/10	"	6 —
Sardelni obročki s kaperni	"	12 —
Sardelni obročki s kaperni	"	7 50
Tunjevina	"	16 —
Med	kg	20 —
Sir Chalet II. a	kom.	2 —
Sir Chalet I. a	"	3 50
Sir trapist	kg	28 —
Sir pol ementalški I.	"	38 —
Sir polementalski II.	"	28 —
Sir Permazan	"	70 —
Maggi velike	stekl.	27 —
Maggi srednje	"	16 —
Maggi male	"	11 —
Maggi na drobno	dkg	1 75
Juhan velike	stekl.	12 —
Juhan male	"	6 —
Juhan na drobno	dkg	1 10
Gorčica (ženf)	kozarec	10 —
Gorčica na vago	kg	24 —
Keksi v zavitkih	zav.	5, 6
Keksi à 1 kg v zav.	kg	24 —
Keksi na vago	"	24 —
Otroški piškoti	zav.	15 —
Kvas	kg	36 —
Kocke za juho	kom.	1 —
Kocke za juho v alum.	lonček	25 —
lončkih à 25 kom.	zavitek	13 —
Oblati	kg	26 —
Polenovka suha	kom.	2 —
Slaniki	škatla	8 —
Guljaž goveji	"	6 —
Jetrna pasteta	"	7 —
Sardelna pasteta	doza	12, 24
Čaj v dozah	zavitek	2, 3, 6
Čaj v zavitkih	"	7, 11
Čaj v zavitkih	"	12, 14
Čaj na vago	kg	64 —
Kakao holandski	"	40 —
Paradižniki 1/5	doza	6 —
Paradižniki 1/2	"	15 —
Marmelada	kg	20 —
Marmelada doze à 1 kg	"	20 —
Marmelada marelna	"	30 —

Čokolada à ¼	tabl.	12.—	Potrebščine za perilo			Slama za predsobe IIa.	komad	4.—
Čokolada à ⅕	"	10.—	Milo Benzit	kos	5.—	Muholovci	"	1.—
Čokolada à ⅙	"	5.—	Milo Schicht, terpentin	kg	17.—	Prah za čiščenje obleke	zavitek	10.—
Čokolada à ⅙	"	2.50	Milo Schicht	"	15.20	Šampon	"	3.—
Čokolada z lešniki	"	2.50	Milo Zlatorog	"	14.—	Drva mehka	kolobar	4.50
Dezert šnite	komad	2.50	Milo Zlatorog terpentin	"	16.—	Sveče za božično drevo	karton	—.—
Limonadni prašek	"	1.—	Milo Gazela	"	14.—	Svečke čudežne	škatla	—.—
			Milo v kockah ala Marseill	"	15.—	Pasovi usnjati	komad	8.—
Sadje.			Milo toaletno »Apolo«	komad	7.—	Ustna voda	stekl.	20.—
Češplje suhe bos. 80ice	kg	10.—	Milo toaletno »Elida« m., vel.	"	8, 18	Kolonska voda	"	12.—
Hruške suhe domače	"	4.80	Milo toaletno »Speick« m., vel.	"	6, 10	Krema za kožo	tuba	12.—
Orehi celi	"	10.—	Milo toaletno »Glycerin« m., vel.	"	7, 9	Ominol	zav.	2.50
Rožiči celi	"	7.—	Milo Mandeljnov	"	9.—	Gnojila umetna (mešanice)	kg	3.—
Mandelni Ia	"	60.—	Milo toaletno viola	"	4.—	Semena	zav.	1.—
Rozine Ia	"	24.—	Milo karbol	"	4.—	Pušice prazne	komad	5, 10
Rozine IIa	"	16.—	Milo toaletno »Marija«	"	10.—	Pušice prazne	"	15, 20
Grozdiči - Vamperli	"	—.—	Milo za britje	"	3.—	Esenc za kolonsko vodo		
Čebula	"	2.40	Milo za briti, okroglo	"	8.—	in parfum	stekl.	14, 20
Česen	"	12.—	Soda za pranje	kg	1.80	Repa semenska okrogla	kg	38.—
Limone	komad	1.—	Lug za pranje	"	4.—			
Fige v vencih	kg	—.—	Carski boraks	škatla	4.50	Manufaktura.		
Fige dalmatinske	"	6.—	Plavilo	zavitek	2.50	Žamet barvasti za dečje		
Jabolka namizna	"	—.—	Boraks	"	2.50	obleke	m	55.—
Cvebe	"	—.—	Škrob rižev	škatla	5.—	Štruks za hlače	"	125-130
Pomaranče oval	komad	2.50	Škrob rižev	zav.	1.50	Rusko platno za moške		
Mak plavi	kg	16.—	Pralni prašek Ženska hvala	"	2.50	letne obleke in jankerle	"	35-48
Rožičeva moka	"	8.—	Pralni prašek Tri-soda	"	3.50	Sukno in štofi za moške		
Lešniki luščeni	"	42.—	Pralni prašek »Radion«	"	6.—	obleke	"	do 350
Zelje kislo	"	—.—	Pralni prašek »Persik«	"	6.—	Kamgarn beli	"	—.—
Krompir	"	—.—	Pralni prašek »Labod«	"	7.—	Baržun v vseh barvah	"	—.—
			Vrvi za perilo	kom.	24-48	Lister, modri	"	163.—
						Hlačovina	"	46-63
						Volneni rips za ženske		
Tekočine.			Druge potrebščine.			obleke	"	90-130
Kis za vlaganje	liter	4.—	Kalodont za zobe	tuba	7.—	Cvirnato blago za ženske		
Kis vinski	"	6.—	Krtače za zobe	kom.	8, 12	obleke	m	19-29
Kis dvojno močan	"	4.—	Krtače za obleke	"	18.—	Crepp za ženske obleke	"	27.—
Olje namizno	"	16.—	Krtače za ribati	"	4.—	Koton za ženske obleke	"	12-30
Olje bučno	"	28.—	Hranilniki	"	40.—	Modra tiskovina	"	12-19
Olje olivno	"	20.—	Omela za parkete	kom.	30.—	Svila siva (umetna)	"	—.—
Konjak 0.35	stekl.	38.—	Omela mala	"	14.—	Svila za plesne toalete	"	—.—
Konjak ⅞	"	64.—	Metle rižove vel.	"	18.—	Rips črn	"	20.—
Rum IIa à ½ l	"	22.—	Metle rižove male	"	16.—	Pique	"	22.—
Rum Ia à ½ l	stekl.	38.—	Čistilo za parkete vel.	tuba	24.—	Crep delhine v vseh barvah	"	114-160
Rum Ia à 1 l	"	67.—	Čistilo za parkete mal.	"	13.—	Crepp Jourguet	"	150.—
Žganje borovničar à ½ l	"	30.—	Sidol čistilo za kovine	"	5.50	Svila surova	"	170.—
Žganje hrušovec à ½ l	"	26.—	Svitol čistilo za kovine	kom.	4.80	Rips barvani	"	30.—
Žganje tropinovec à ½ l	"	26.—	Vim, (čisti vse)	"	3.50	Ruš	"	18.—
Žganje brinjevec à ½ l	"	26.—	Šmirkovo platno	pola	2.—	Klot črni	"	29-50
Žganje slivovka à ½ l	"	26.—	Tepači veliki	kom.	18.—	Klot barvani	"	30-50
Žganje marelčno à ½ l	"	26.—	Tepači srednji	"	13.—	Oksfort za srajce	"	11-28
Vino črno	liter	12.—	Tepači mali	"	8.—	Serg	"	30-80
Vino dezert, črno	stekl.	—.—	Sveče velike	paket	8.50	Elastik-podloga	"	27.—
Vino belo	lit.	12.—	Sveče velike	kom.	1.50	Žima podloga	"	29.—
Vino dezert, belo ⅞ l	stekl.	—.—	Sveče male	paket	8.50	Rokavina	"	25-27
Žganje »Brazay« vel.	"	26.—	Sveče male	kom.	1.—	Kanafas	"	23.—
Žganje »Brazay« mal.	"	12.—	Vžigalice	paket	10.—	Brokat podloga za		
Rum esenc	"	8.—	Vžigalice	škatl.	1.—	damske plašče	"	45.—
Malinovec à ½ l	"	14.—	Zobotrebeci	zvezek	0.50	Inlet barvani	"	17-45
Rogaška voda à 1½ l	"	6.—	Črnilo	stekl.	3.—	Inlet beli	"	17-32
Radenska voda à 1½ l	"	6.—	Svinčniki nav.	kom.	1.20	Chiffon	"	14-21
Grenka voda Fr. Jožefova	"	9.—	Svinčniki tintni	"	3.—	Batist chiffon	"	20.—
Medica	lit.	8.—	Peresniki	"	2.—	Etamin beli	"	23.—
Mošt sadni	"	4.—	Slama za predsobe Ia.	"	12.—	Etamin beli za zastore	"	50.—

Kanafas za blazine	m	14—21	Damske srajce bele	kom.	30—40	Obutev.		
Platno belo	"	59—94	Damske hlače	"	30—60	Čevlji moški visoki	par	210—240
Platno domače za rjuhe	"	28—	Damske maje	"	30—	Čevlji moški kovani	"	—
Platno za kapne	"	37—54	Nahrbtniki veliki in mali	"	34—144	Čevlji moški nizki Schimy	"	200—240
Platno Wassertuch za rjuhe	"	30'50	Obleke za dečke, 8-16 let	obleka	—	Čevlji moški visoki Schimy	"	235—
Kotenina rjava (Molinos)	"	11—13	Suknjiči moški	kom.	—	Čevlji ženski visoki boks	"	—
Kotenina rjava za rjuhe	"	23—29	Suknje otroške	"	250-260	Čevlji ženski nizki boks	"	195—
Platno za nahrbtnike	"	27—47	Moški ovratniki mehki in trdi	"	5, 9	Čevlji damski s špango	"	180—190
Platno za zastore 100 cm	"	35—	Moški ovratniki polmehki	"	—	Čevlji nizki, beli	"	60—
Platno za blazine belo	"	59—94				Čevlji otroški, črni	"	28—
Gradl modri	"	19'50—25	Pletenine in galanterija.			Sandali veliki	"	52
Gradl za spodnje hlače	"	13—18	Srajce moške bele	kom.	56—	Sandali srednji	"	do
Gradl beli »Raye«	"	21—	Srajce moške Cefir	"	80—120	Sandali mali	"	110
Gradl za žimnice	"	42—80	Srajce moške, panama	"	60—	Copate iz filca	"	12—20
Platno za obrisače	"	11—26	Srajce moške skaut	"	41—	Copate z usnjen. podplati	"	52—75
Obrisače Frotir	kom.	25—60	Srajce moške mrežaste	"	—	Copate z vrvenimi podplati	"	30—71
Obrisače za kuhinje	"	10—12	Srajce moške oksfort	"	42—			
Servijeti	"	18—21	Spodnje hlače moške	"	30—	Kuhinjska posoda.		
Mizni prti barvani	m	42—53	Nogavice moške	par	8—75	Sklede emajlirane, za pomivanje posode		
Mizni prti damast	"	42—53	Nogavice ženske	"	9—45	Lonci emajlirani in aluminium		
Stenske preproge	kom.	70—100	Nogavice otroške, dolge	"	8—25	Kastrole emailir. in aluminium.		
Posteljne garniture	garn.	290-475	Nogavice otroške, kratke	"	9—23	Ponve emailir.		
Odeje posteljne (deke)	kom.	160-210	Majice moške	kom.	40—44	Zajemalke emajlirane		
Dežni plašči	"	300-670	Majice sokolske	"	22—24	Pokrivače		
Fustian	"	45—	Damske rokavice, letne	par	22—38	Zajemalke		
Rjuhe flanelaste	"	—	Damske rokavice zimske	"	—	Umivalniki		
Batist barvasti za			Moške rokavice zimske	"	—	Vedrice za vodo, pocinkane		
damsko perilo	m	18—	Kokarde za žel. uniforme	kom.	5'75, 10—	Vedrice za vodo, emajlirane		
Cifirji za moške srajce	"	14—28	Peroti za žel. uniforme	"	10—	Mlinčki za kavo		
Predposteljniki	kom.	75—	Gumbi železničarski	"	1, 1'25	Lonci za kuhanje perila		
Rips svila za damske			Porte zlate in srebrne	m	5'50, 10, 13'50	Delavski lonci		
obleke	m	45—	Elastika za naramnice	kom.	1—	Rešeta za salato		
Volнено blago za obleke			Moške naramnice	"	15—50	Nočne posode		
in kostume (Kacha)	"	45—150	Otroške naramnice	"	12—36	Peke za kruh		
Double za moške suknje	"	100-400	Vata	tabl.	5—	Cedila za čaj		
Palmaston za črne suknje	"	100-409	Samoveznice (kravate)	kom.	10—70	Kozice lite		
Sukno za železn. uniforme	"	95-130	Damske podveze	par	18—32	Penovke		
Barhent za damske obleke	m	24—	Moške podveze	"	6—17			
Barhent za spod. per. beli	"	25—	Elastika za rokava	"	5—			
Barhent za spod. per. modri	"	—	Elastika ozka	m	1'50—4			
Silk-saten podloga	"	20—	Elastika za podveze	"	4—9			
Svileni cefir	"	40—60	Traki črni in beli	"	0'60			
Surova svila, črtasta	"	40—53	Pavolca D. M. C. rdeča					
Zimske »Haferl« nogavice	par	—	in modra	štrenca	2—	Razno.		
Dokolenice	"	—	» D. M. C., bela	"	1'50	Sardele v slani vodi, male	kg	12—
Volna »Gebshild«	štrena	—	Igle varnostne	duc.	1'50	Sardele v slani vodi, velike	"	16—
Zimske triko srajce moške	kom.	—	Bucke	"	3—	Ribe morske sveže, vsak		
Zimské triko sp. hlače	"	—	Šivanke	"	1'50	četrtek ali petek	po dnevni ceni	
Zimske triko reform hlače	"	—	Meterska mera za šivilje	kom.	4—	Kruh dnevno svež	kg	4—
ženske	"	—						
Zimske triko spodnje hla-			Sukanec beli in črni 10—16	20—36	40—70			
če damske	"	40—70	špula Din 5—	3'75	3.—			
Zimske triko turist. srajce	"	—	Pulover	kom.	160—210			
Dežniki ženski	"	58—150	Vestje damske	"	72—150			
Dežniki moški	"	60—150	Vestje otroške, raz. vel.	"	—			
Otroške spodnje obleke za			Reform hlače letne, bar-					
2 leti	kom.	—	vaste in črne	"	28—93			
Crepp Marochen svila	mtr.	150—	Namizno platno voščeno	m	105—			
Svileni popelin	"	30—40	Spredena žima (Rosshaar)					
Klot odeje	kom.	—	za žimnice, tapetniško					
Schymy robčki	"	12—20	in sedlarsko stroko					
Damsko perilo »kombine«	"	100-150	črna, na zalogi	kg	29—100			
Spalne srajce damske	"	30—90						

po velikosti

Pazi!

Zaboje ali košare. Člane iz proge, katerim se živila dostavljajo po železnici, se naproša, da svoje zaboje odnosno košare porazdele za steklenice in za dozo od masti, ker zadruga za eventualne poškodbe blaga, ako se steklenica razbije in pokvari vso drugo robo, ne jamči. Blago se odpošlje na nevarnost naročnika.

Izdajatelj: »Nabavljalna zadruga uslužbencev državnih železnic v Sloveniji«. Telef. 2641. Glavni in odgovorni urednik Kuret M., tisk tiskarne Makso Hrovatin; vsi v Ljubljani.